

UNIONENS HØJTSTÅENDE
REPRÆSENTANT FOR
UDENRIGSANLIGGENDER
OG SIKKERHEDSPOLITIK

Bruxelles, den 25.11.2020
JOIN(2020) 17 final

FÆLLES MEDDELELSE TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

**EU'S KØNSHANDLINGSPLAN III - EN AMBITIØS DAGSORDEN FOR
LIGESTILLING MELLEM KØNNENE OG STYRKELSE AF KVINDERS
INDFLYDELSE OG STATUS I EU'S OPTRÆDEN UDADTIL**

{SWD(2020) 284 final}

EU'S KØNSHANDLINGSPLAN III – EN AMBITIØS DAGSORDEN FOR LIGESTILLING MELLEM KØNNENE OG STYRKELSE AF KVINDERS INDFLYDELSE OG STATUS I EU'S OPTRÆDEN UDADTIL

Ligestilling¹ mellem kvinder og mænd er en kerneværdi i EU² og en universelt anerkendt menneskeret samt en nødvendig forudsætning for velfærd, økonomisk vækst, velstand, god regeringsførelse, fred og sikkerhed. Alle mennesker i al deres mangfoldighed bør frit kunne følge deres valgte vej i livet, trives socialt og økonomisk og på lige vilkår deltage i og indtage ledende poster.

EU er førende på globalt plan med hensyn til at fremme ligestilling som et centralt politisk mål for dets optræden udadtil og den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik med det formål at gøre hurtigere fremskridt hen imod globale mål, herunder verdensmålene for bæredygtig udvikling (SDG), der står i centrum for 2030-dagsordenen. EU følger en **trestrøget tilgang**, der kombinerer integration af ligestillingsaspektet, målrettede aktioner og politisk dialog.

Udfordringerne forbundet med ligestilling er lige så forskellige som de sammenhænge, hvori de opstår, og kræver i hvert tilfælde en specifikt tilrettelagt indsats. **Der er dog ikke noget enkelt land i verden, som er tæt på senest i 2030 at have opnået ligestilling og en styrkelse af alle kvinders og pigers indflydelse og status.** I 2020 er det 25 år siden vedtagelsen af Beijingerklæringen og Beijinghandlingsprogrammet³ og 20 år siden vedtagelsen af FN's Sikkerhedsråds resolution 1325 om kvinder, fred og sikkerhed⁴. **Der er gjort visse fremskridt, men der er fortsat dybt rodfastede uligheder**, bl.a. hvad angår grundlæggende adgang til sundhedstjenester, uddannelse og arbejde, men også med hensyn til udbredt kønsbaseret vold, der foregår overalt i verden.

Mange steder sættes der spørgsmålstegn ved kvinders og pigers rettigheder, og de benægtes ofte. Ustabilitet, skrøbelighed, konflikter, klimaændringer, miljøforringelse, migration, tvangsfordrivelse og senest covid-19-pandemien er blandt de kritiske faktorer, der forværrer uligheder og truer de hårdt tilkæmpede resultater. Civilsamfundsorganisationer, herunder kvinderettighedsorganisationer, står over for stadigt større begrænsninger i deres samfundsrelaterede, medborgerskabsbaserede og demokratiske udfoldelsesmuligheder.

Men **udfordringerne skaber også muligheder**. Kvinder og piger deltager i stigende grad i udformningen af globale forandringer med nye generationer, der er aktive i globale bevægelser og græsrodsbevægelser, der kæmper for en grøn og retfærdig omstilling, for lige rettigheder for alle og for demokrati samt for fredelige og inkluderende samfund. Dette viser, at positive ændringer er mulige. Genopbygningen efter covid-19 skal være en mulighed for at tackle strukturelle uligheder og opbygge mere inkluderende samfund.

---

¹ Ved udtrykket "køn" forstås de socialt konstruerede roller, adfærdsmønstre, aktiviteter og egenskaber, som et givent samfund anser for at være passende for kvinder og mænd.

² Artikel 2 og artikel 3, stk. 3, og artikel 21 i traktaten om Den Europæiske Union (TEU), artikel 8 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) og artikel 21 og 23 i EU's charter om grundlæggende rettigheder.

³ https://www.un.org/en/events/pastevents/pdfs/Beijing_Declaration_and_Platform_for_Action.pdf.

⁴ <https://www.unwomen.org/en/docs/2000/10/un-security-council-resolution-1325>.

Med udgangspunkt i **EU's ligestillingsstrategi 2020-2025**, der opfordrer til skabelse af et **Europa præget af ligestilling mellem kønnene**, opfordrer denne nye EU-kønshandlingsplan III for 2021-2025 til skabelse af en **verden præget af ligestilling** og supplerer strategien for ligestilling af LGBTIQ-personer 2020-2025. Den indeholder en opfordring til EU om at øge sit bidrag til indfrielse af SDG 5⁵ inden for alle EU's interne og eksterne politikområder og gennem hele **2030-dagsordenen**.

Med udgangspunkt i evalueringen af EU's støtte til ligestilling⁶ og høring af interessenter⁷ tilvejebringer kønshandlingsplan III **en politisk ramme, inden for hvilken EU kan styrke sit engagement med fokus på fem søjler:**

- (1) EU's indsats for ligestilling skal gøres mere effektiv som en **tværgående prioritet** i EU's optræden udadtil inden for rammerne af dets **politiske arbejde og programmeringsarbejde**. Europa-Kommissionen og den højtstående repræsentant bekræfter på ny, at **85 % af alle nye foranstaltninger udadtil vil bidrage til dette mål** senest i 2025⁸. Dette kræver yderligere **integration af ligestillingsaspektet i alle eksterne politikker og sektorer** og en **kønstransformativ⁹, rettighedsbaseret og intersektionel¹⁰ tilgang**.
- (2) I samarbejde med EU's medlemsstater skal EU's strategiske indsats fremmes **på multilateralt, regionalt og nationalt niveau**, og **gennemførelsen af kønshandlingsplan III skal fremskyndes** i fællesskab i de enkelte partnerlande og -regioner i tæt samarbejde med partnerregeringer, civilsamfundet, den private sektor og andre vigtige interessenter. Dette vil kræve større koordinering, samarbejde og gennemsigtighed.
- (3) **Der skal sættes fokus på centrale indsatsområder:** sikring af frihed fra alle former for kønsbaseret vold, fremme af seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder, styrkelse af de økonomiske og sociale rettigheder og styrkelse af pigers og kvinders indflydelse og status, fremme af lige deltagelse og lederskab og gennemførelse af dagsordenen for kvinder, fred og sikkerhed samt håndtering af de udfordringer og udnyttelse af de muligheder, som den grønne og den digitale omstilling skaber.
- (4) **EU skal gå foran med et godt eksempel** ved at etablere en **kønsorienteret¹¹ og kønsbalanceret ledelse på dets højeste politiske og forvaltningsmæssige niveauer**. Dette kræver erhvervelse af poster i ledelsen, investering i viden, ressourcer og fælles foranstaltninger i samarbejde med EU's medlemsstater.
- (5) Resultater skal rapporteres og formidles, der skal indføres et **kvantitativt, kvalitativt og inklusivt overvågningssystem** for at øge den **offentlige ansvarlighed, sikres**

⁵ <https://sdgs.un.org/goals/goal5>.

⁶ Evaluation on "EU support to gender equality and women's and girls' empowerment (2010-2018)" (Evaluering af EU's støtte til ligestilling og styrkelse af kvinders og pigers indflydelse og status (2010-2018)), https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/tenders/monitoring-and-evaluation_en.

⁷ https://ec.europa.eu/international-partnerships/topics/empowering-women-and-girls_en.

⁸ Målene vil blive tilpasset forordningen om oprettelse af instrumentet for naboskab, udviklingssamarbejde og internationalt samarbejde (NDICI), når den er blevet vedtaget.

⁹ En tilgang er kønstransformativ, når den sigter mod at ændre magtforholdet mellem mænd og kvinder og i stedet fortage en positiv ændring af det eller de paradigmer, der forårsager forskelsbehandling og uligheder.

¹⁰ En tilgang er intersektionel, når den er baseret på en anerkendelse af en persons mange forskellige karakteristika og identiteter, med henblik på at analysere og reagere på de måder, hvorpå biologisk og socialt køn overlapper andre personlige karakteristika.

¹¹ Kønsorienteret: Formålet er at øge ansvarligheden og fremskynde gennemførelsen af tilsagn om ligestilling med en rettighedsbaseret tilgang på internationalt, nationalt og lokalt niveau.

gennemsigtighed og adgang til information og opnås en bedre opsøgende indsats fra EU's side vedrørende **effekten** af dets arbejde på verdensplan.

1. EU's indsats for ligestilling skal gøres mere effektiv

1.1. Tackling af de grundlæggende årsager til manglende ligestilling. Tre grundlæggende principper

For at tackle de grundlæggende årsager til manglende ligestilling og bidrage til at imødegå de mange forskellige stereotyper og fordomme, der stadig hersker i mange sammenhænge, bør EU's indsats bygge på **tre principper**:

- **Der bør vælges en kønstransformativ tilgang.** Det indebærer at undersøge, anfægte og ændre fastlåste kønsroller og de ubalancer i magtforholdet, der stiller kvinder og piger dårligere og skaber forskelsbehandling i samfundet inden for alle aldersgrupper, lige fra den tidlige barndom. Det vil for EU's vedkommende sige at fremme ændringer i de sociale attituder, bl.a. ved **aktivt at inddrage mænd og drenge og ved at sætte fokus på unge som drivkraft for forandring**. For at arbejde på en kontekstafhængig måde er det afgørende, at der skabes stærke **partnerskaber** og en stærk dialog med **lokale aktører, civilsamfundet og lokalsamfundene**, og at kvindeorganisationer støttes.
- **Intersektionalitet mellem køn bør tages op sammen med former for forskelsbehandling**¹². Der bør også fokuseres på de dårligst stillede kvinder, f.eks. blandt oprindelige folk, og personer, der tilhører racemæssige, etniske og religiøse mindretal, tvangsfordrevne, migranter, økonomisk og socialt dårligt stillede kvinder, og kvinder, der bor i landdistrikter og kystområder, da de er ofre for flere former for forskelsbehandling. Særlige udfordringer for piger og ældre kvinder bør tages i betragtning. Kvinder med handicap, der ligeledes er beskyttet af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap¹³, er særligt dårligt stillede. Rettighederne for kvinder med handicap bør i de kommende år stå i centrum for den fremtidige strategi vedrørende rettighederne for personer med handicap (2021-2030). I samme ånd fokuserer **EU's LGBTIQ-ligestillingsstrategi**¹⁴, der skal læses i sammenhæng med kønshandlingsplan III, på at fremme LGBTIQ-personers rettigheder. Alle tværgående dimensioner er lige relevante.
- **Der skal følges en tilgang baseret på menneskerettigheder**, der sætter principperne om ikkeforskelsbehandling og bekæmpelse af ulighed i centrum for alle foranstaltninger¹⁵. Dette indebærer hjælp til alle mennesker, så de kan udøve deres menneskerettigheder, deltage i beslutninger, der vedrører dem, og **indgive klage**, når deres rettigheder krænkes.

¹² Det fremgår af artikel 10 i TEUF, at Unionen "Ved udformningen og gennemførelsen af sine politikker og aktiviteter tilstræber [...] at bekæmpe enhver form for forskelsbehandling på grund af køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering".

¹³ Se FN's konvention om rettigheder for personer med handicap, som 182 lande indtil nu har ratificeret: <https://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/ConventionRightsPersonsWithDisabilities.aspx>, artikel 6: Kvinder med handicap.

¹⁴ COM(2020) 698 final.

¹⁵ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/racism-and-xenophobia/eu-anti-racism-action-plan-2020-2025_en.

EU bør fortsat fordømme krænkelse og misbrug af kvinders og pigers rettigheder og kraftigt støtte civilsamfundet samt de kvinder og mænd, der arbejder for ligestilling og styrkelse af kvinders indflydelse og status, herunder **kvindelige menneskerettighedsforkæmpere**.

EU bør støtte inddragelsen af religiøse aktører i ligestillingen mellem kønnene i overensstemmelse med "**Faith for Rights**"-rammen¹⁶.

Europa-Kommissionen vil styrke og opdatere den metode, der forbinder ligestilling og den rettighedsbaserede tilgang, der omfatter intersektionalitet, i sin værktøjskasse: *en rettighedsbaseret tilgang, som omfatter alle menneskerettigheder, til EU's udviklingssamarbejde*¹⁷.

1.2. Fremme af integration af ligestillingsaspektet på alle områder af EU's optræden udadtil

Integration af ligestillingsaspektet er fortsat det primære middel til at opnå ligestilling. Formålet hermed er at sikre, at alle politikker og programmer skaber flest mulige fordele for alle og bidrager til at stoppe fastholdelsen af manglende ligestilling¹⁸. Europa-Kommissionen og den højtstående repræsentant går ind for, at **alle har et ansvar** for at integrere ligestillingsaspektet i alle politikker og foranstaltninger, herunder i EU-institutionerne. Medlemsstaterne opfordres til at tilslutte sig denne indsats.

SDG 5 er et af de tre mål for bæredygtig udvikling, der modtager mindst finansiering på verdensplan. EU har givet tilsagn om at have det som et væsentligt eller primært mål, der skal nås senest i 2025, at mindst **85 % af alle nye foranstaltninger udadtil**¹⁹ vil have ligestilling og styrkelse af kvinders og pigers indflydelse og status²⁰.

Baseret på de fremskridt, der er opnået med EU's kønshandlingsplan (2015-2020), steg denne andel støt fra ca. 58 % i 2016 til 65 % i 2019. EU er nu fast besluttet på at nå målet om 85 % senest i 2025.

I den forbindelse vil der i udformningen af alle eksterne EU-finansierede programmer blive anvendt **tre minimumsstandarder**:

1. Gennemførelse og brug af ajourførte **kønsspecifikke analyser** som grundlag for beslutningstagning om den fremtidige indsats og integration af disse i alle relevante dialoger, politikker, strategier, programmer og operationer²¹.
2. Anvendelse af **kønssensitive og kønsopdelte indikatorer og statistikker** til overvågning og evaluering²².

¹⁶ <https://www.ohchr.org/EN/Issues/FreedomReligion/Pages/FaithForRights.aspx>.

¹⁷ <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%209489%202014%20INIT>.

¹⁸ "Målet [med integration af ligestillingsaspektet] er at omfordele magt, indflydelse og ressourcer på en retfærdig måde, der sikrer ligestilling mellem mænd og kvinder, bekæmpe ulighed, fremme retfærdighed og skabe muligheder." Strategien for ligestilling mellem mænd og kvinder, s. 15.

¹⁹ "Ligestilling mellem kønnene og styrkelse af kvinders position: ændring af pigers og kvinders liv via EU's eksterne forbindelser 2016-2020" (fælles arbejdsdokument (SWD(2015) 182 final), Rådets konklusioner, rådsdok. 13201/15 af 26.10.2015).

²⁰ I kønshandlingsplan III anvendes DAC's pointsystem for ligestilling mellem kønnene. Betegnelsen **Vigtig** (markeret med 1) betyder, at ligestilling er et vigtigt mål, men ikke den primære årsag til at træffe foranstaltninger, mens betegnelsen **primær** (markeret med 2) betyder, at ligestilling er det vigtigste mål. For så vidt angår humanitær bistand anvender Kommissionen sin egen "køns- og aldersmarkør": https://ec.europa.eu/echo/files/policies/sectoral/gender_age_marker_toolkit.pdf.

²¹ Kønsspecifikke analyser bør tjene som inspiration for og føre til udarbejdelse af en gennemførelsesplan på landeniveau, se afsnit 2.

²² Se fælles arbejdsdokument (SWD(2020) 284), der ledsager kønshandlingsplan III.

3. Angivelse af **veldokumenterede begrundelser** baseret på resultaterne af den kønsspecifikke analyse for alle foranstaltninger, der anses for **ikke at bidrage til ligestilling**.

Europa-Kommissionen og den højtstående repræsentant vil fremme foranstaltninger, der har ligestilling som deres vigtigste mål, og som har et transformativt potentiale. **Der skal i hvert land være mindst én foranstaltning, der har ligestilling mellem kønnene som sit primære mål**²³.

Europa-Kommissionen vil også intensivere sin støtte til **kønsbudgettering** via programmer til støtte for forvaltningen af de offentlige finanser. Den vil sikre, at de nye offentlige udgifter og vurderingsrapporterne vedrørende den finansielle ansvarlighed indeholder et modul om ligestilling mellem mænd og kvinder.

I overensstemmelse med praksis i **EU's plan for eksterne investeringer** vil gennemførelsen af NDICI følge en integreret tilgang, der kombinerer støtte til private investeringer i partnerlande med foranstaltninger til forbedring af investeringsklimaet. Planen for eksterne investeringer vil tackle hindringer for styrkelse af kvinders indflydelse og status, og ligestillingsaspektet vil blive integreret i de fonde og garantier, der knytter sig til EU's blandingsoperationer.

EU bør fortsat fremme ligestilling gennem sin **handelspolitik**. Nye handelsaftaler bør omfatte **strengt bestemte om ligestilling**, herunder **overholdelse af de relevante ILO- og FN-konventioner**.²⁴ Overholdelsen af disse konventioner bør fortsat være et krav i den **nye forordning om den generelle præferenceordning**, der træder i kraft i 2024. EU vil også fortsat medtage særlige kønsspecifikke analyser i alle forudgående konsekvensanalyser, bæredygtighedsvurderinger og handelspolitiske revisioner.

I betragtning af den vigtige rolle, kvinder har i fiskeriforsyningskæden, herunder inden for akvakultur, anvendes sektorstøtten i forbindelse med partnerskabsaftaler om bæredygtigt fiskeri allerede til projekter på det område²⁵.

Da kvinder og piger tegner sig for ca. halvdelen af alle internationale migranter, skal deres bidrag til den økonomiske og sociale udvikling i oprindelses-, transit- og bestemmelseslandene samt deres specifikke behov anerkendes. EU bør sikre, at migrantkvinders og -pigers menneskerettigheder gennemføres fuldt ud gennem **kønsorienterede migrationspolitikker**, -programmer og -love, og at den kønsorienterede migrationsstyring på globalt, regionalt og nationalt plan styrkes. EU vil bygge videre på de indhøstede erfaringer, herunder inden for rammerne af EU's Nødtrustfond for Afrika (EUTF).

EU's humanitære bistand bør fortsat være både køns- og alderssensitiv og sigte mod at blive køns- og aldersorienteret under hensyntagen til alles særlige behov, sårbarheder og

---

²³ Svarende til point G2 i OECD's markør for ligestilling. Se fodnote 21.

²⁴ ILO-konvention nr. 100 om ligeløn, ILO-konvention nr. 111 vedrørende forskelsbehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv, og FN's konvention om afskaffelse af alle former for diskrimination imod kvinder (CEDAW).

²⁵ Ifølge Verdensbanken udgør kvinder 47 % af de 120 mio. personer, der på verdensplan arbejder inden for fangstfiskeri og den efterfølgende aktivitet såsom forarbejdning eller salg, og inden for akvakultursektoren stiger dette tal til 70 %.

evner. Anvendelsen af Kommissionens humanitære **køns- og aldersmarkør**²⁶ og målrettede foranstaltninger vil bidrage til disse bestræbelser.

Gennemførelsen af kønshandlingsplan III vil bidrage til **den tredobbelte sammenhæng mellem humanitær bistand, udvikling og fred**, og der tilskyndes kraftigt til samarbejde mellem aktørerne.

Forskning og innovation spiller en central rolle med hensyn til at fremme ligestilling mellem kønnene og en styrkelse af kvinders status. **Horisont Europa**-programmet vil gennem sit internationale samarbejde bidrage til fælles løsninger på globale udfordringer ved at støtte kønsstudier og intersektionel forskning, kvinders adgang til forskningsmidler og deres deltagelse i forskningskarrierer samt integrationen af ligestillingsaspektet i forskningsindholdet.

2. Fremme af et strategisk EU-engagement på landeniveau samt regionalt og multilateralt niveau

I forbindelse med gennemførelsen af kønshandlingsplan III bør der tilstræbes en koordineret, strategisk og sammenhængende EU-indsats på multilateralt, regionalt og nationalt niveau.

2.1. Samarbejde på landeniveau

På grundlag af en pålidelig kønsspecifik **landeprofil**²⁷ bør EU's delegationer inden for rammerne af deres operationer og missioner under den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (FSFP) i samarbejde med EU-medlemsstaternes ambassader udarbejde en "**gennemførelsesplan på landeniveau**", der fastsætter de politiske prioriteter og identificerer de foranstaltninger og centrale mål, der er udvalgt blandt de tematiske politikområder, der er beskrevet i kapitel 3 i denne fælles meddelelse²⁸.

EU bør **samarbejde** med nationale ligestillingsnetværk og -ministerier. Det vil, når det er muligt, støtte de relevante nationale og sektorspecifikke ligestillingsstrategier, da dette er afgørende for den langsigtede bæredygtighed af EU's indsats. EU bør føre en regelmæssig dialog om gennemførelse af kønshandlingsplan III og samarbejde med en bred vifte af aktører såsom **lokale myndigheder** og **civilsamfundsorganisationer, kvinderettighedsforkæmpere, menneskerettighedsforkæmpere, unge, religiøse og trosbaserede organisationer.**

Landekøreplanerne for EU's engagement i civilsamfundet vil **integrere ligestillingsaspektet** og sikre en meningsfuld deltagelse af kvinde- og pigeorganisationer samt græsrodsorganisationer.

EU bør tilstræbe en tæt koordinering med landerepræsentationer for **internationale organisationer**, navnlig under FN-systemet. EU bør også samarbejde med den **private**

---

²⁶ https://ec.europa.eu/echo/files/policies/sectoral/gender_age_marker_toolkit.pdf.

²⁷ Der vil blive udarbejdet en ajourført kønsspecifik landeprofil og en køns- og sektorspecifik analyse i programmeringsprocessen for at integrere ligestillingsaspektet i den overordnede programmering og på hvert prioriteret område. Dette arbejde bør om muligt udføres i samarbejde med EU-medlemsstaterne. I skrøbelige og konfliktramte sammenhænge bør dette altid udgøre en integrerende del af risiko-, sårbarheds- og konflikthanalysen.

²⁸ Denne plan vil bygge på det ledsagende arbejdsdokument (SWD(2020) 284) "Objectives and indicators to frame the implementation of GAP III" (Mål og indikatorer som grundlag for gennemførelse af kønshandlingsplan III).

sektor om at fremme ligestilling mellem kønnene og standarder for erhvervslivet og menneskerettigheder.

2.2. Styrkelse af EU's engagement på flerlandelandniveau og regionalt niveau

EU bør styrke sit engagement, sin dialog og sit partnerskab med regionale interessenter ved at støtte ligestillingsstrategier, der forvaltes af internationale og regionale organisationer, og sikre, at ligestillingsaspektet integreres i alle dets regionale programmer.

Fremme af synergier mellem regionale niveauer og landniveauer har givet positive resultater i EU's regionale samarbejde i **de sydlige nabolande**, f.eks. ved at styrke EU's partnerskab med **Europarådet** om forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet i overensstemmelse med standarderne og målene i Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet (Istanbulkonventionen) og ved at støtte **Middelhavsunionen** i arbejdet med at fremme kvinders menneskerettigheder, hvilket bør videreføres.

EU-tiltrædelsesprocessen har ført til juridiske reformer, der fremmer ligestillingen i kandidatlande og potentielle kandidatlande, da de forventes gradvist at tilpasse sig de gældende EU-regler om ligestilling og har de institutionelle rammer til at håndhæve den.

EU bør ligeledes støtte initiativer som f.eks. kommissionen til fremme og beskyttelse af kvinders og børns rettigheder under **Sammenslutningen af Sydøstasiatiske Nationer (ASEAN)**, **erklæringen om ligestilling fra lederne i Stillehavsområdet** og **Montevideostrategien** i Latinamerika.

Inden for rammerne af **partnerskabet mellem Afrika og EU** bør EU støtte Den Afrikanske Unions målrettede initiativer såsom strategien for ligestilling og styrkelse af kvinders indflydelse og status (2018-2028)²⁹ og det nye årti med afrikanske kvinders finansielle og økonomiske inklusion (2020-2030)³⁰. Det bør også slå til lyd for en fuldstændig ratifikation og gennemførelse af Maputoprotokollen og protokollen til det afrikanske charter om menneskers og folks rettigheder om kvinders rettigheder i Afrika³¹.

I forbindelse med **integration af ligestillingsaspektet på alle arbejdsområder inden for rammerne af partnerskabet mellem Afrika og EU** bør EU også styrke kvinders rolle som rettighedshavere, fredsskabere og beslutningstagere for fred og sikkerhed, demokrati og retsstat og fremme deres adgang til retsvæsenet og basale tjenester. Støtte til det afrikanske kontinentale frihandelsområde (AfCFTA) bør komme kvinder til gode. I en bredere byudviklingssammenhæng vil erhvervsmulighederne for kvinder og deres deltagelse blive fremmet gennem samarbejde mellem byer i EU og Afrika under initiativet vedrørende 100 intelligente byer³².

EU's regionale indsats bør koncentrere sig om ligestillingsrelaterede udfordringer med en grænseoverskridende dimension såsom klimaændringer, migration og tvangsfordrivelse, herunder menneskehandel og sikkerhed. Et nyt **kapacitetsopbygningsprogram for militært**

---

²⁹ https://au.int/sites/default/files/documents/36195-doc-au_strategy_for_gender_equality_womens_empowerment_2018-2028_report.pdf.

³⁰ <https://au.int/en/pressreleases/20200214/promising-projections-new-decade-african-womens-financial-and-economic>.

³¹ Dette omfatter et retligt forbud mod kvindelig kønslemlæstelse og tvangsægteskaber og ægteskab for piger under 18 år, udryddelse af alle former for kønsbaseret vold mod kvinder i den offentlige og private sfære og retsbeskyttelse af unge piger mod misbrug og seksuel chikane.

³² <https://www.intelligentcitieschallenge.eu/>.

personel til støtte for sikkerhed og udvikling (CBSD)³³ vil blive gennemført i afrikanske lande og vil omfatte dagsordenen for kvinder, fred og sikkerhed.

I alle regioner vil Europa-Kommissionen og den højtstående repræsentant støtte **transformative foranstaltninger for ligestilling** på grundlag af en regional kønsspecifik analyse, hvor det er relevant. I Afrika syd for Sahara bør der f.eks. ydes støtte til partnerskaber mellem flere lande, der skaber synergier mellem indsatsen for at bekæmpe seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder (SRSR), uddannelse, ernæring og adgang til finansiering og forretningsmuligheder for kvinder.

2.3. Stærkere EU-lederskab på multilateralt niveau

EU bør styrke sin **ledende rolle** inden for ligestilling, kvinders og pigers rettigheder og styrkelse af deres indflydelse og status på multilateralt niveau og bidrage til at fremme denne dagsorden i internationale fora. EU bør på grundlag af sin **myndighed og samlende kraft** være parat til at iværksætte, sponsorere og medsponsorere resolutioner og erklæringer om ligestilling og til konsekvent at fremme medtagelsen af kønsorienteret sprogbrug i alle beslutninger og erklæringer. Styrkelse og udformning af partnerskaber og alliancer er afgørende for fornyelsen af eksisterende internationale forpligtelser vedrørende ligestilling, kvinders rettigheder og styrkelse af deres indflydelse og status. Dette er navnlig blevet tydeligt i forbindelse med håndteringen af globale udfordringer såsom covid-19. De **multilaterale EU-delegationer har et særligt ansvar** for at fremme politiske initiativer og samtidig koordinere med EU-medlemsstaternes diplomatiske myndigheder på stedet og med partnerlandene.

EU samarbejder som led i sit multilaterale engagement aktivt med FN-systemet og med alle FN-organer og særorganisationer om ligestilling. EU bør fortsat være en stærk fortaler for kvinders rettigheder i Menneskerettighedsrådet og sikre fuldt engagement på de forskellige samlinger. Europa-Kommissionen er sammen med en række EU-medlemsstater en del af **Generation Equality Forum**³⁴, der er et globalt forum for ligestilling, som indkaldes af UN Women, og som den mexicanske og franske regering er værter for i partnerskab med civilsamfundet, den private sektor og internationale organisationer. Europa-Kommissionen er medlem af **Generation Equality Action Coalition for bekæmpelse af kønsbaseret vold**.

EU bør fortsat arbejde tæt sammen med og fremme det globale humanitære initiativ **Call to Action on Protection from Gender-Based Violence in Emergencies (opfordring til handling i form af beskyttelse mod kønsbaseret vold i nødsituationer)** og den nye **køreplan**³⁵.

EU bør fortsat engagere sig i **G7- og G20-fora** for at fremme dagsordenen for kvinder, fred og sikkerhed, styrkelse af kvinders indflydelse og status samt ligestilling, herunder på arbejdsmarkedet. I forbindelse med G20 arbejder EU og andre medlemmer aktivt hen imod **Brisbanemålet** (vedtaget af G20 i 2014) for at mindske kløften mellem mænds og kvinders deltagelse på arbejdsmarkedet med 25 % inden 2025.

³³ Kommissionens gennemførelsesafgørelse C(2020) 5215 final, vedtaget den 30.7.2020 i Bruxelles.

³⁴ <https://forum.generationequality.org/>.

³⁵ <https://www.calltoactiongbv.com> – For oplysninger om EU's globale formandskab for Call for Action-initiativet i 2017-2018 henvises til: https://ec.europa.eu/echo/sites/echo-site/files/booklet_eu_leadership_c2a.pdf.

I **OECD-sammenhæng** vil Europa-Kommissionen fortsat være et aktivt medlem af DAC-netværket for ligestilling mellem mænd og kvinder³⁶, hvis mål er at forbedre politikker og praksis for at styrke ligestillingen i udviklingsprogrammer og sikre pigers og kvinders rettigheder og dermed bidrage til 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling.

3. Hen imod en verden præget af ligestilling: fokus på centrale tematiske indsatsområder

Formålet med kønshandlingsplan III er at gøre hurtigere fremskridt hen imod ligestilling og styrkelse af kvinders og pigers indflydelse og status ved at fastsætte **mål og foranstaltninger inden for seks centrale tematiske politikområder**. Den bygger på de tidligere kønshandlingsplaner og tager nye udfordringer og muligheder op, samtidig med at der sikres sammenhæng mellem interne og eksterne politikker. De specifikke mål og indikatorer for hvert indsatsområde fremgår af arbejdsdokumentet "Objectives and indicators to frame the implementation of GAP III" (Mål og indikatorer som grundlag for gennemførelse af kønshandlingsplan III).

3.1. Sikring af frihed fra alle former for kønsbaseret vold

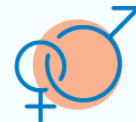
Alle mennesker har ret til at leve et liv uden nogen form for vold. Dette er imidlertid langt fra en realitet, og flere former for kønsbaseret vold mod kvinder og piger eller vold, der er rettet mod en kvinde, blot fordi hun er kvinde, eller som rammer kvinder i uforholdsmæssig grad³⁷, eksisterer fortsat i alle lande og udgør en af de mest udbredte og underrapporterede former for krænkelse af menneskerettighederne³⁸. Kvinder og piger med handicap, minoritetsgrupper, migrantkvinder og -piger samt LGBTIQ-personer er blandt de grupper, der er særligt udsatte³⁹.

35 % af kvinderne har været udsat for kønsbaseret vold. I nogle lande udgør dette tal **70 %**.

Hvert år er mere end **4 mio.** piger i fare for at blive udsat for kvindelig kønslemlæstelse

I nogle lande bliver **40 %** af pigerne gift, før de er fyldt 18 år, og **12 %**, før de er fyldt 15 år

³⁶ GenderNet, <http://www.oecd.org/dac/gender-development/about-gendernet.htm>.

³⁷ Artikel 3, litra d), i Istanbulkonventionen.

³⁸ Data: WHO: "Global and regional estimates of violence against women: prevalence and health effects of intimate partner violence and non-partner sexual violence" (Globale og regionale skøn over vold mod kvinder: udbredelse og sundhedsmæssige virkninger af vold i parforhold), 2013, UNICEF: "What is Female Genital Mutilation?" (Hvad er kvindelig kønslemlæstelse?), 2019. Tilgængelig på: <https://www.unicef.org/stories/what-you-need-know-about-female-genital-mutilation>.; UNFPA's Child Marriage Overview (Oversigt over børneægteskaber). Tilgængelig på: <https://www.unfpa.org/child-marriage>.

³⁹ I lav- og mellemindkomstlande er kvinder med handicap to til fire gange så tilbøjelige til at opleve vold i parforhold. <https://www.unwomen.org/en/what-we-do/ending-violence-against-women/facts-and-figures#notes>.

Kønsbaseret vold, der har rod i **skadelige sociale normer og stereotyper** på tværs af alle socialklasser, påvirker alle samfundsgrupper med meget store omkostninger for ofrene, deres familier, samfundene og økonomierne. Covid-19-pandemien har i mange dele af verden krævet store ofre med en betydelig stigning i omfanget af drab på kvinder og kønsbaseret vold, herunder vold i hjemmet⁴⁰.

Covid-19-kriserne forventes at medføre yderligere **13 mio.** børneægteskaber, som ellers ikke ville have fundet sted, mellem 2020 og 2030

EU har finansieret en bred vifte af initiativer og programmer på verdensplan med henblik på at sætte en stopper for alle former for kønsbaseret vold, herunder børneægteskaber, tidlige ægteskaber og tvangsægteskaber, kvindelig kønslemlæstelse og kønsselektiv abort (præference for sønner ved fødslen) osv. Der lægges særlig vægt på de katastrofale følger af konfliktrelateret seksuel vold, da det er en forbrydelse mod menneskeheden og en krigsforbrydelse, der som regel begås mod kvinder i alle aldre samt mod mænd og drenge for at straffe, undertvinge og/eller ødelægge hele samfund eller befolkninger⁴¹.

EU's og FN's Spotlight-initiativ⁴², der blev lanceret med et første EU-bidrag på 500 mio. EUR, er et helt nyt globalt program, der investerer i forebyggelse og støtte med henblik på at bekæmpe alle former for vold mod kvinder og piger. Det har fokus på at forbedre love og politikker, institutionel kapacitetsopbygning, kvaliteten af leveringen af væsentlige tjenester, forvaltning af data, styrkelse af kvindebevægelser samt på at anfægte skadelige sociale normer og stereotyper. De erfaringer, der er indhøstet med den **kønstransformative tilgang** i Spotlight-initiativet og lignende programmer, vil danne grundlag for foranstaltningerne⁴³.

Humanitære kriser, konflikter, katastrofer og pandemier forværrer risiciene for seksuel og kønsbaseret vold, hvilket skal forebygges og imødegås lige fra starten. Strategier, der har fokus på overlevende, og som tager hensyn til de tværgående former for forskelsbehandling, er fortsat af afgørende betydning.

EU's humanitære bistand omfatter via EU's beskyttelses- og sundhedsprogram en indsats for at forebygge og bekæmpe seksuel og kønsbaseret vold⁴⁴.

EU's indsats bør bidrage til at:

- øge beskyttelsen ved at støtte lovgivning, der kriminaliserer alle former for kønsbaseret vold, og kapacitetsopbygning i retshåndhavende institutioner i

⁴⁰ <https://unstats.un.org/sdgs/report/2020/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2020.pdf>;

Mellemliggende teknisk notat fra UNFPA: "Impact of the COVID-19 Pandemic on Family Planning and Ending Gender-based Violence, Female Genital Mutilation and Child Marriage" (Konsekvenserne af covid-19-pandemien for familieplanlægning og bekæmpelse af kønsrelateret vold, kvindelig kønslemlæstelse og børneægteskaber), 27. april 2020.

⁴¹ EU støtter Nadia Murads aktionsfond i Sinjar og den globale fond for personer, der har overlevet konfliktrelateret seksuel vold (Mukwege/Murad-fonden).

⁴² <https://spotlightinitiative.org/>.

⁴³ Resultaterne af midtvejsevalueringen af Spotlight-initiativet vil foreligge i begyndelsen af 2021.

⁴⁴ I 2018 og 2019 tildelte EU mere end 62 mio. EUR i den forbindelse.

overensstemmelse med internationale retlige og politiske rammer⁴⁵

- fremme forebyggelse ved at anfægte skadelige kønsroller i samarbejde med alle relevante interessenter for at sikre en offerorienteret tilgang og foranstaltninger, der sætter en stopper for, at gerningsmændene begår ny vold, også gennem inddragelse af mænd og drenge samt traditionelle og religiøse ledere
- bidrage til at øge retsforfølgelsen af gerningsmænd, herunder dem, der er involveret i menneskehandel, ved at styrke en offercentreret tilgang fra de retshåndhævende myndigheders side
- øge beskyttelsen af overlevende også ved at støtte adgang til livreddende sociale tjenester og juridiske rådgivningstjenester med en tilgang, der fokuserer på de overlevende, navnlig i skrøbelige situationer og konflikt- eller post-konfliktsituationer, eller når overlevende er udsat for forskelsbehandling på flere fronter
- støtte adgang til psykosociale støttetjenester og deltagelse i det økonomiske og sociale liv for ofre for kønsbaseret vold og ofre for menneskehandel
- sikre humanitære foranstaltninger af høj kvalitet, der støtter beredskab, forebyggelse og indsats mod seksuel og kønsbaseret vold, samt det arbejde, der udføres af Call to Action-initiativet
- styrke kvinderettighedsorganisationer og sociale bevægelser samt civilsamfundsorganisationer, der beskæftiger sig med den intersektionelle dimension af kønsbaseret vold og konfliktrelateret seksuel vold.

3.2. Fremme af seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder

SRSR er afgørende for kvinders og pigers ret til selvbestemmelse. EU er fortsat fast besluttet på at fremme, beskytte og overholde alle menneskerettigheder og sikre den fulde og effektive gennemførelse af Beijinghandlingsprogrammet og handlingsprogrammet under den internationale konference om befolkning og udvikling samt resultaterne af deres revisionskonferencer, og EU giver i denne forbindelse fornyet tilsagn om at beskytte seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder (SRSR).

Enhver har ret til at have fuld kontrol over og frit og ansvarligt at træffe beslutninger i spørgsmål vedrørende hans eller hendes seksualitet og seksuelle og reproduktive sundhed — uden forskelsbehandling, tvang og vold — og til at leve et sundt liv og deltage i økonomien og i det sociale og politiske liv. Der skal være adgang til økonomisk overkommelig, fyldestgørende information af høj kvalitet om seksuel og reproduktiv sundhed og til uddannelse, herunder omfattende seksualundervisning og sundhedsydelser⁴⁶.

I 2017 var der **295 000** tilfælde af moderdødelighed under og efter graviditet og fødsel. 94 % af tilfældene forekommer i lavressourcemiljøer. Blandt unge piger i alderen 15-19 år er graviditets- og fødselskomplikationer den største dødsårsag på verdensplan

⁴⁵ Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet (Istanbulkonventionen) er benchmarket for internationale standarder på dette område. Alle EU-medlemsstater har undertegnet konventionen, og 21 har allerede ratificeret den. EU undertegnede konventionen i 2017, og afslutningen af EU's tiltrædelse af den er en nøgleprioritet for Kommissionen.

⁴⁶ Se Den Europæiske Konsensus om Udvikling: https://ec.europa.eu/international-partnerships/system/files/european-consensus-on-development-final-20170626_en.pdf

Skadelige kønsroller og stereotyper forhindrer adgang til familieplanlægning, enten på grund af lovgivningsmæssige hindringer eller pres fra omgivelserne, chikane og misbrug, mens en modvilje mod ligestilling truer hårdt tilkæmpede fremskridt og eksisterende love.

EU's indsats bør bidrage til:

- et gunstigt retligt, politisk og samfundsmæssigt miljø, der beskytter kvinders og pigers seksuelle og reproduktive sundhed og rettigheder, og som øger adgangen til seksuelle og reproduktive sundhedstjenester og -information, herunder vedrørende forebyggelse og behandling af hiv og aids
- eliminering af skadelig praksis såsom kvindelig kønslemlæstelse, børneægteskaber, tidlige ægteskaber og tvangsægteskaber samt kønsselektiv abort ved at støtte initiativer på landeniveau samt regionalt og globalt niveau⁴⁷
- et øget udbud af tjenester i humanitære krisesituationer, herunder barselspleje, levering af minimumspakken med de første fornødenheder⁴⁸, forebyggelse af hiv/aids, reproduktiv sundhed, mødres og nyfødtes sundhed, familieplanlægning, håndtering af specifikke ernæringsbehov og sårbarheder.

3.3. Styrkelse af de økonomiske og sociale rettigheder for piger og kvinder og styrkelse af deres stilling og status

Kvinder og mænd bør i al deres mangfoldighed have lige muligheder, lige adgang til beskæftigelse, anstændigt arbejde og lige løn for lige arbejdsopgaver med henblik på at blive økonomisk uafhængige. Endvidere bør kvinder og mænd også dele pasningsansvaret og have adgang til passende social beskyttelse, offentlige tjenester og finansielle og forretningsmæssige muligheder.

Derudover skal kvinder og piger have adgang til grundforudsætninger såsom adgang til sikker, økonomisk overkommelig og tilgængelig offentlig transport og andre transportformer, både i landdistrikter og byområder.

En styrkelse af kvinders økonomiske stilling er afgørende for at reducere fattigdom og opnå inklusiv og bæredygtig vækst i henhold til 2030-dagsordenen⁴⁹.

Estimater viser, at fremme af ligestillingen kunne forøge det globale BNP med ca. **11-21 billioner EUR** inden 2025

Forbedring af den økonomiske stilling

Fremskridtene med at fjerne den globale kønsskævhed i beskæftigelsesfrekvensen er gået i stå⁵⁰. Løn- og indkomstforskelle⁵¹ stiller kvinder endnu ringere⁵². Lovgivning og

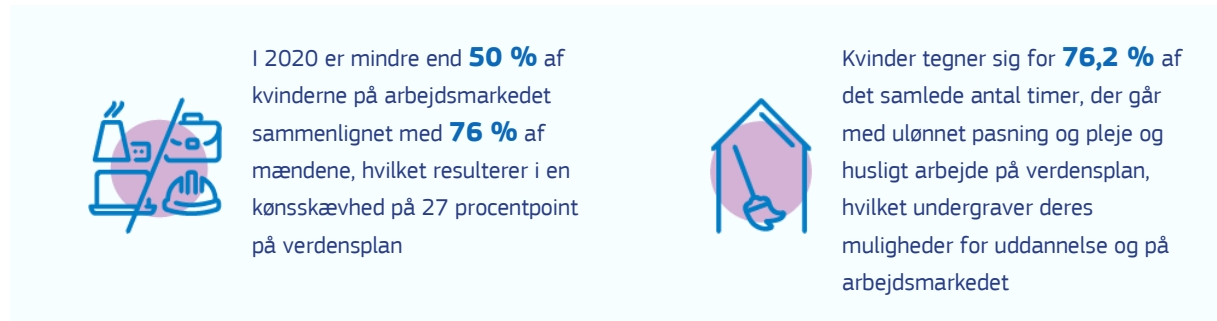
⁴⁷ Dette omfatter det UNFPA-ledede globale program for bekæmpelse af præferencer for sønner ved fødslen, UNFPA's og UNICEF's globale program, der har til formål at bringe kvindelig kønslemlæstelse til ophør, og EU's og FN's Spotlight-initiativ.

⁴⁸ <https://www.unfpa.org/resources/what-minimum-initial-service-package>.

⁴⁹ Rapport fra McKinsey Global Institute "The Power of Parity: How Advancing Women's Equality Can Add \$12 Trillion To Global Growth" (Ligestillingens magt: Hvordan fremme af kvinders lighed kan øge den globale vækst med 12 billioner USD), 2015.

⁵⁰ Det Verdensøkonomiske Forums globale ligestillingsrapport 2020 og verdenskvindekonferencen 2020 (FN's afdeling for økonomiske og sociale statistikker).

praksis vedrørende **ejendomsret, adgang til bankkreditter, arverettigheder og adgang til identifikation** diskriminerer ofte kvinder og begrænser deres adgang til ressourcer og finansiering⁵³. Det er i den forbindelse også vigtigt at styrke den økonomiske stilling for kvindelige migranter i EU. EU's handlingsplan for integration og inklusion omfatter tiltag, der styrker kvinders økonomiske stilling.

Følgerne af covid-19-pandemien påvirker kvinder, da de er uforholdsmæssigt stærkt repræsenteret i sektorer, der påvirkes negativt af krisen, i usikre ansættelsesforhold og i uformel beskæftigelse⁵⁴ samt i plejesektoren (inden for bl.a. uddannelse, socialt arbejde og sundhed og som husarbejdere)⁵⁵. Desuden bærer de også den stigende byrde i form af ubetalt omsorgsarbejde⁵⁶. Dette understreger det presserende behov for at indføre ikkediskriminatoriske og inklusive sociale beskyttelsesordninger og formel beskæftigelse samt udvide arbejdstageres rettigheder til også at omfatte arbejdstagere, der arbejder i den uformelle sektor eller har usikre ansættelsesforhold, og have særligt fokus på at forbedre arbejdsforholdene og lønnen for ansatte i plejesektoren.

EU's indsats bør bidrage til at:

- fremme anstændigt arbejde, lige løn og arbejdstagerrettigheder samt kvinders overgang til den formelle økonomi, bl.a. ved at mindske segregeringen af arbejdsmarkedet, fremme kvinders lederskab og styrke deres forhandlingsposition i forbindelse med beslutningstagning på det økonomiske og husholdningsmæssige område og i den sociale dialog, inden for sektorer med en overvægt af kvindelige arbejdstagere, herunder husligt arbejde, samt i ikke-traditionelle sektorer
- skabe et gunstigt miljø for kvinders økonomiske aktiviteter og adgang til produktive ressourcer og økosystemtjenester, herunder kvinders adgang til jord⁵⁷,

⁵¹ *Ibid.* Bonnet, Florence, Joann Vanek og Martha Chen, 2019. *Women and Men in the Informal Economy — A Statistical Brief* (Kvinder og mænd i den uformelle økonomi — En statistisk sammenfatning). Manchester, UK: WIEGO.

⁵² Bonnet, Florence, Joann Vanek og Martha Chen, 2019. *Women and Men in the Informal Economy — A Statistical Brief* (Kvinder og mænd i den uformelle økonomi — En statistisk sammenfatning). Manchester, UK: WIEGO.

⁵³ Verdensbanken: "Women, Business and the Law 2020".

⁵⁴ https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/documents/briefingnote/wcms_755910.pdf.

⁵⁵ "Care work and care jobs for the future of decent work" (Omsorgsarbejde og job inden for plejesektoren for fremtiden for anstændigt arbejde), Det Internationale Arbejdsbureau - ILO, Geneve: ILO 2018.

⁵⁶ https://ec.europa.eu/info/news/impact-sex-and-gender-current-covid-19-pandemic-2020-may-28_en, <https://www.mckinsey.com/featured-insights/future-of-work/covid-19-and-gender-equality-counteracting-the-regressive-effects>.

⁵⁷ Gennem fremme af kvinders adgang til jordressourcer er der mulighed for at blande finansiering fra den private sektor, også i bæredygtige værdikæder, styret af kvinder, fra bæredygtigt landbrug og arealforvaltning.

aktiviteter til søs, pengeoverførsler, teknologi og finansiering samt adgang til identifikation og kontrol med mobilitet, herunder adgang til sikre og økonomisk overkommelige transportmuligheder

- støtte universelle sociale beskyttelsesordninger og anerkende, reducere og omfordele ulønnet omsorgsarbejde og husligt arbejde ved at yde mere støtte til kønsbudgettering
- udfordre kønsrollerne i husstanden og på arbejdsmarkedet og anerkende mænds og drenges ansvar og fremme udvikling i lovgivningen såsom indførelse af betalt fædreorlov
- støtte kvinders iværksætterier og virksomheder, der ledes af kvinder, herunder socialt iværksætterier, og deres adgang til finansiering ved at tilbyde innovative investeringsordninger gennem det europæiske innovationspartnerskab (EIP)⁵⁸, tage fat på markedets manglende evne til at nå ud til kvinder og fremme oprettelsen af små og mellemstore virksomheder. En yderligere målrettet indsats vil omfatte forretningsudviklingstjenester og støtte til beskæftigelse, herunder for kvinder i forbindelse med genopretning og tvangsfordrivelse
- støtte og styrke indvandrerkvinders indflydelse, hvilket bidrager til den bæredygtige udvikling i oprindelses-, transit- og bestemmelseslandene gennem pengeoverførsler, færdigheder og viden
- fremme ligestilling gennem handelspolitik, herunder EU's engagement i Verdenshandelsorganisationen og dens arbejde med Aid for Trade (bistand til handel), og sikre omfattende anvendelse af bæredygtighedsvurderinger af handelsinitiativer og politikrevisioner.

Fremme af ligestilling på uddannelsesområdet

De globale fremskridt med ligestilling i forbindelse med indskrivning i primær- og sekundærskoler har endnu ikke fjernet **kønsskævhederne inden for uddannelse og læring**⁵⁹.

To ud af tre af de 740 mio. voksne analfabeter i verden er kvinder

I 2016 gik **335 mio.** piger i primær- og sekundærskoler, hvor der ikke var vand og sæbe

Kun ca. **30 %** af de kvindelige studerende på videregående uddannelser vælger studieområder inden for naturvidenskab, teknologi, ingeniørvirksomhed og matematik

Pigers adgang til uddannelse begrænses af **manglende fremskridt med at sikre deres seksuelle og reproduktive sundhed og rettigheder (SRSR)**, af **usikre læringsmiljøer og af**

⁵⁸ Som f.eks. NASIRA-garantien med FMO og blandingen af Women's Financial Inclusion Facility med Women's World Banking.

⁵⁹ Global overvågningsrapport om uddannelse til alle (juni 2015), *Policy Paper 21: Humanitarian Aid For Education: Why It Matters and Why More Is Needed* (Humanitær bistand til uddannelse: Hvorfor det er vigtigt, og hvorfor der er behov for mere), s. 3 <http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002335/233557E.pdf>, UNICEF (2017) *Education Uprooted: For every migrant, refugee and displaced child, education*.

manglen på passende sanitære faciliteter⁶⁰. Et skøn fra FN fra 2016 viste, at 246 mio. børn på verdensplan er udsat for kønsbaseret vold, idet dårligt stillede piger og børn er særlig hårdt ramt⁶¹. Tidlige ægteskaber og tvangsægteskaber samt tidlige graviditeter påvirker pigers resultater på sekundærniveau (36,9 % lavere end drenges) og bringer deres indtjeningsmuligheder og beslutningsbeføjelser i fare⁶². Hvert ekstra år på primærtrinnet øger pigers slutløn med 10-20 %⁶³. Manglende adgang til skoler øger kløften for piger med handicap. Kønsstereotyper begrænser pigers muligheder for karrierer inden for naturvidenskab og ingeniørvidenskab og afskrækker drenge fra at arbejde i plejesektoren. De hindrer også kvinder i at avancere til lederstillinger, herunder inden for uddannelse, selv om de fleste lærere er kvinder.

I krisesituationer, herunder den globale **covid-19-pandemi**, har skolelukninger øget risikoen for børnearbejde, vold i hjemmet, seksuel udnyttelse, tidlig graviditet og børneægteskaber, tidlige ægteskaber og tvangsægteskaber⁶⁴. Piger modtager mindre fjernundervisning, da de har mindre adgang til internettet end drenge (17 % mindre adgang på verdensplan) og til mobiltelefon teknologi (26 %)⁶⁵. Halvdelen af alle piger på sekundærtrinnet vil ikke vende tilbage til skolen efter covid-19⁶⁶.

I humanitær sammenhæng steg EU's budget til uddannelse i nødsituationer markant fra 1 % i 2015 til 10 % i 2019, hvilket svarer til, at 8,5 millioner piger og drenge i 59 lande verden over får gavn af mere end 450 mio. EUR, hvorved EU går foran med et godt eksempel og støtter uddannelse som et middel til fred og beskyttelse⁶⁷.

Der er behov for et skifte for at komme længere end til at måle ligestilling i tal og fokusere på, hvordan uddannelsessystemet kan fremme ligestilling.

EU's indsats bør bidrage til at:

- fremme ligestilling i og gennem økonomisk overkommelig og inklusiv kvalitetsuddannelse på alle niveauer ved at fastholde finansieringen til uddannelse i nødsituationer på 10 % af budgettet for humanitær bistand og ved at øge den samlede finansiering til uddannelse

⁶⁰ UNESCO, #HerEducationOurFuture: The latest facts on gender equality in education (De seneste fakta om ligestilling inden for uddannelse), 2020 (1/3, 1/4, 1/2).

UNICEF, Guidance on Menstrual Health and Hygiene (Vejledning i menstruel sundhed og hygiejne), 2019. Se i boksen for andre data:

De Forenede Nationer. Verdens kvinder 2015: Tendenser og statistikker. New York: De Forenede Nationer, Afdelingen for Økonomiske og Sociale Anliggender, Statistikafdelingen, 2015.

⁶¹ <https://en.unesco.org/news/gender-based-violence-schools-significant-barrier-right-education>.

⁶² "The cost of gender inequality notes series. How large is the gender dividend? Measuring impacts and costs for gender inequality" (Serie af notater om omkostninger ved manglende ligestilling. Hvor stor er gevinsten ved ligestilling? Måling af virkningerne og omkostninger ved manglende ligestilling), Verdensbanken, februar 2020, s. 5, 26-27 og 46.

⁶³ UNESCO, #HerEducationOurFuture: De seneste fakta om ligestilling inden for uddannelse, 2020.

⁶⁴ Mellemliggende teknisk notat fra UNFPA: "Impact of the COVID-19 Pandemic on Family Planning and Ending Gender-based Violence, Female Genital Mutilation and Child Marriage" (Konsekvenserne af covid-19-pandemien for familieplanlægning og bekæmpelse af kønsrelateret vold, kvindelig kønslemlæstelse og børneægteskaber), 27. april 2020.

⁶⁵ <https://itu.foleon.com/itu/measuring-digital-development/gender-gap/>.

⁶⁵ OECD (2018), Bridging the Digital Gender Divide (Mindskelse af den digitale kløft), s. 13. <http://www.oecd.org/internet/bridging-the-digital-gender-divide.pdf>.

⁶⁶ UNHCR (2020), Coming Together for Refugee Education (Lad os stå sammen om uddannelse for flygtninge), s. 5.

⁶⁷ https://ec.europa.eu/echo/sites/echo-site/files/eie_mapping_report.pdf.

- opbygge stærkere kønsorienterede uddannelsessystemer for at fremme ligestilling og skabe mere retfærdige uddannelsesresultater for piger og drenge gennem sikre og sunde læringsmiljøer, ansættelse af lærere, videreuddannelse og faglig udvikling, læseplaner og undervisningsmateriale samt samarbejde med forældrene og lokalsamfundet
- øge investeringerne i pigers uddannelse for at opnå lige adgang til alle former for uddannelse og erhvervsuddannelse, herunder naturvidenskab, teknologi, ingeniørvidenskab og matematik, digitale færdigheder og kvalifikationer samt teknisk og erhvervsfaglig uddannelse
- forbedre adgangen til omfattende seksualundervisning for unge i og uden for skolen
- træffe robuste foranstaltninger, der i og gennem uddannelse skal bekæmpe kønsstereotyper, diskriminerende sociale normer og skolerelateret kønsbaseret vold.

Fremme af universel adgang til sundhed

De offentlige sundhedssystemer modtager ikke tilstrækkelige midler, hvilket i høj grad påvirker de tjenester, de yder til piger og kvinder⁶⁸.

Mindst 50 % af verdens befolkning har ikke adgang til de sundhedstjenester, de har behov for, mens ca. **en ud af tre** gifte kvinder i udviklingslandene oplyser, at de kun har ringe eller ingen indflydelse på deres egen sundhedspleje

Covid-19-krisen har yderligere bragt væsentlige sundhedstjenester og adgang til sikre lægemidler og vacciner i fare, hvilket har ført til øget dødelighed blandt mødre og til uplanlagte graviditeter⁶⁹. Som frontlinjemedarbejdere og som ansatte i plejesektoren er kvinder ofte udsat for en højere sundhedsmæssig risiko i forbindelse med pandemien. Det ændrede fokus i retning af at anvende sundhedssystemets ressourcer på covid-19 har i alvorlig grad påvirket behandlings- og forebyggelsestjenesterne i forbindelse med hiv og har medført øget stigmatisering og diskrimination af personer med hiv, hvilket navnlig rammer kvinder⁷⁰.

Især **kvinder og piger med handicap** er i risikozonen på grund af utilgængelig information om forebyggelse og bistand samt akutte hindringer for adgang til sundhedspleje og basale vand-, sanitets- og hygiejnetjenester. Vedvarende finansiering af universel sundhedsdækning, herunder SRSR-tjenester, er vigtigere end nogensinde.

EU's indsats bør bidrage til at:

- fremme universel sundhedsdækning gennem bæredygtige og modstandsdygtige sundhedssystemer og tilstrækkelig adgang til væsentlige tjenester og information, herunder seksuel og reproduktiv sundhed, sundhedspleje for mødre og kapacitet til at håndtere overførbare og ikkeoverførbare sygdomme, med særligt fokus på kvinder og piger med handicap og under hensyntagen til de forstyrrelser i adgangen til pleje, som covid-19-pandemien har forårsaget

⁶⁸ <https://www.unwomen.org/en/digital-library/progress-of-the-worlds-women>.

⁶⁹ <https://www.unwomen.org/en/news/in-focus/in-focus-gender-equality-in-covid-19-response>.

⁷⁰ https://www.theglobalfund.org/media/9819/covid19_mitigatingimpact_report_en.pdf, UNAIDS, Start Free Stay Free AIDS 2019 Report.

- gøre diagnosticering af, vacciner imod og behandlinger for covid-19 tilgængelige samt sikre kvinder lige adgang hertil
- øge adgangen til vand og ordentlige sanitære faciliteter og reagere på utilstrækkelig styring af menstruationshygiejne gennem øget bevidstgørelse, fremme af skolernes sanitære programmer og tilvejebringelse af sanitære faciliteter i skoler
- oprette ernæringsprogrammer, herunder i humanitære krisesituationer, navnlig for gravide og ammende kvinder og for børn under fem år.

3.4. Fremme af lige deltagelse og lederskab

Kvinder og piger bør deltage på lige fod i den offentlige og private sfære, for at vi kan opnå et velfungerende demokrati og en velfungerende økonomi og overholde menneskerettighederne for alle. Dette indebærer store fordele for samfundet som helhed, lige fra mere troværdige demokratiske institutioner til en lavere forekomst af vold begået af staten⁷¹.

Ikke desto mindre er kvinder fortsat underrepræsenteret som vælgere, politiske ledere og folkevalgte og som officielle fredsforhandlere og mæglere. Det går langsomt med at ændre situationen med hensyn til poster, der besættes ved valg, og beslutningstagende organer på alle niveauer⁷². Selv om ca. 39 % af landene har indført kvoter for kvinders repræsentation i parlamenter eller politiske partier, hæmmes gennemførelsen af faktorer som kønsstereotyper, politiske partiers strukturer og manglende finansiering af politiske partier.

Kvinder udgør ca. **25 %** af de nationale parlamentarikere på verdensplan, hvilket afspejler en langsom stigning fra **11,3 %**

I perioden fra 1992 til 2018 udgjorde kvinder kun **13 %** af forhandlerne, **6 %** af mæglerne og **6 %** af underskriverne i forbindelse med større fredsprocesser

Kvinder i det offentlige liv, herunder politikere, journalister og aktivister, er ofte udsat for kønsbaseret vold, herunder forskellige former for onlinevold og sågar kvindedrab i en situation med begrænsede samfundsmæssige udfoldelsesmuligheder. **Politisk motiverede angreb** på kvinder har været stigende i næsten alle regioner og nåede et rekordhøjt niveau i 2019. En undersøgelse fra 2016 blandt kvindelige politikere fra 39 lande konkluderede, at 82 % havde været udsat for psykisk vold, og at 44 % havde været udsat for trusler om vold⁷³.

Samtidig har en **ny generation af unge kvinder og piger, der ikke er bange for at give udtryk for deres mening**, taget en lang række sager op, herunder styrkelse af pigers og kvinders indflydelse og status. De bør have en platform, hvor de kan sige deres mening og engagere sig.

EU's indsats bør bidrage til at:

- øge kvinders deltagelse, repræsentation og lederskab inden for politik og den

⁷¹ Foreign Affairs, bind 99, nr. 1 "Women under Attack. The backlash against female politicians" (Kvinder under angreb. Modvilje mod kvindelige politikere).

⁷² Data i boksen: Den interparlamentariske Union. "Women in national parliaments" (Kvinder i nationale parlamenter) pr. 1. februar 2019.

Council on Foreign Relations, Women's Participation in Peace Processes (Kvinders deltagelse i fredsprocesser), 2019.

⁷³ <https://www.ipu.org/resources/publications/issue-briefs/2016-10/sexism-harassment-and-violence-against-women-parliamentarians>.

offentlige forvaltning og i valgprocesser på alle niveauer gennem støtte til demokrati- og forvaltningsprogrammer og reformer af den offentlige forvaltning

- styrke kvinders evner som politiske ledere i regeringer og parlamenter gennem uddannelse, kvinder i partiledelsen og fremme af kønsorienterede lovgivningsprocedurer og kønsbudgettering⁷⁴ og fremme af programmer for unge ledere
- tilskynde unge kvinder og teenagepiger til at engagere sig som medborgere, også i samarbejde med ungdomsorganisationer, øge støtten til parlamentariske kontrolorganisationer, der drives af engagerede unge, og samle repræsentanter fra EU og partnerlande
- mindske kønsstereotyper i medieindhold i samarbejde med den audiovisuelle sektor og medierne og styrke kvinders rettigheder som brugere og leverandører af information og som iværksættere og beslutningstagere i sektoren⁷⁵
- styrke lige rets- og handleevne og adgang for kvinder til retsvæsenet gennem støtte til græsrodsbestrebelse og reformer af retssystemerne
- fremme et gunstigt og sikkert miljø, herunder online, for civilsamfundsorganisationer, organisationer, der kæmper for pigers og kvinders rettigheder, organisationer, der kæmper for kvinders menneskerettigheder, fredsmæglere, kvindelige journalister og repræsentanter for oprindelige folk. Styrkelse af beskyttelsesmekanismerne og støtte til kvinder som ledere vil omfatte globale og regionale knudepunkter samt bistand og foranstaltninger, der dokumenterer krænkelse af kvinders menneskerettigheder.

3.5. Integration af dagsordenen for kvinder, fred og sikkerhed

I det 21. århundrede er **katastrofer og menneskeskabte kriser, herunder konflikter, blevet mere komplekse, langvarige og i stigende grad knyttet til globale udfordringer** såsom klimaændringer, miljøforringelse, fordrivelse og, på det seneste, pandemier. Covid-19-pandemien har vist, at dagsordenen for kvinder, fred og sikkerhed har central betydning for tacklingen af de stigende trusler om vold og inddragelsen af kvinder gennem sammenhængen mellem sikkerhed og ligestilling mellem kønnene.

Konflikter, kriser og skrøbelige situationer hæmmer fremskridt hen imod varig fred og sikkerhed og opfyldelsen af verdensmålene for bæredygtig udvikling (SDG). Dagsordenen for kvinder, fred og sikkerhed fokuserer på forbindelserne mellem manglende ligestilling og konflikter og på, hvordan de styrker hinanden, og **understreger behovet for at forstå manglende ligestilling som en grundlæggende årsag til konflikter og skrøbelige situationer**. Manglende ligestilling kombineret med udelukkelse af kvinder fra indflydelse, muligheder, tjenester og sikkerhed skaber grobund for konflikter og kønsbaseret vold, navnlig i kombination med ringe statslig kapacitet eller mangelfuld legitimitet. **Forebyggende foranstaltninger bør følge en risiko-, behovs- og rettighedsbaseret tilgang.**

Kvinder er ofte ofre i disse situationer, men ikke altid. De spiller mange forskellige roller som forkæmper, fredsmæglere, politikere, forretningskvinder og aktivister. **Antallet af kvinder, der er involveret i fredsprocesser, er fortsat lavt** til trods for globale, regionale

⁷⁴ Se peer-to-peer-projektet "INTER PARES | Parliaments in Partnership" og den politiske "iKNOW"-platform, <https://www.iknowpolitics.org/en>.

⁷⁵ Se f.eks. Media4Democracy-initiativet og den EU-støttede tv-produktion "One woman Show" med fokus på kønsroller som i Burkina Faso, Kenya og i MENA-regionen.

og nationale forpligtelser⁷⁶, og **mange fredsftaler indeholder ikke engang bestemmelser om ligestilling**, som tager behørigt hensyn til kvinders behov. **Det er en prioritet for EU at øge kvinders deltagelse i alle freds- og sikkerhedsspørgsmål.**

På grundlag af EU's strategiske tilgang til kvinder, fred og sikkerhed vil EU gennemføre sin handlingsplan for kvinder, fred og sikkerhed⁷⁷, der fastlægger klare mål og opfyldelseskriterier på de vigtigste prioriterede områder: i) forebyggelse, ii) beskyttelse, iii) nødhjælp og genopbygning, samt de tre overordnede og tværgående principper: iv) deltagelse, v) integration af ligestillingsaspektet og vi) gode eksempler til efterfølgelse.

EU's mål vedrørende kvinder, fred og sikkerhed bør bl.a. nås gennem **politisk og diplomatisk engagement** i EU's ledelse og ved at **integrere et ligestillingsaspekt** og sikre kvinders deltagelse og lederskab **i alle freds- og sikkerhedsrelaterede sammenhænge**. Det er også nødvendigt at træffe **særlige foranstaltninger**, herunder målrettet uddannelse for militæret, retsvæsenet og sikkerhedsstyrkerne.

Synergier mellem dagsordenen for kvinder, fred og sikkerhed og de andre tematiske prioriteter vil blive udnyttet. Overvågningen og rapporteringen på området kvinder, fred og sikkerhed vil blive tilpasset kønshandlingsplan III, også for fuldt ud at integrere EU's politiske ramme for kvinder, fred og sikkerhed i EU's overordnede politiske ramme for ligestilling.

EU's indsats bør bidrage til at⁷⁸:

- støtte og gennemføre kapacitetsopbygning og mentorordninger for kvindelige ledere og kvindelige forhandlere og mæglere med henblik på at forbedre deres effektivitet og kvaliteten af deres deltagelse i fredsprocesser
- arbejde hen imod et mål om mindst 33 % kvindelige deltagere i alle EU-aktiviteter og -projekter i relation til fredsprocesser
- etablere og institutionalisere høringsmekanismer vedrørende alle konfliktrelaterede spørgsmål med kvindelige græsrodsaktivister og civilsamfundsorganisationer, både i medlemsstaterne og i konfliktrelaterede situationer, hvor der foregår FSFP-missioner og -operationer
- gennemføre obligatorisk uddannelse i integration af ligestillingsaspektet for alle medarbejdere i hovedkvarteret, i EU's delegationer, i FSFP-missioner og -operationer osv.
- gennemføre og støtte inklusive politikker og aktiviteter i hele dagsordenen for kvinder, fred og sikkerhed med fuld og ligelig deltagelse, også af mænd og drenge
- fremme styrkelsen af retsstaten, det strafferetlige system gennem retsopgør og genoprettende retfærdighed og reform af sikkerhedssektoren (SSR) med henblik på at

⁷⁶ Der er en række eksempler på god praksis, som man kan bygge videre på, f.eks. kvinders deltagelse i fredsopbygning i forbindelse med konflikten i Syrien, både gennem civilsamfundet og den FN-ledede politiske proces. Hovedsagelig som følge af pres fra EU består den syriske forfatningskomité af 30 % kvinder.

⁷⁷ EU's strategiske tilgang til kvinder, fred og sikkerhed er knyttet som bilag til Udenrigsrådets konklusioner om kvinder, fred og sikkerhed, der blev vedtaget den 10. december 2018 (rådsdok. 15086/18) og EU's handlingsplan for kvinder, fred og sikkerhed (EEAS 2019/747– rådsdok. 11031/19). Ansvaret for at gennemføre EU's politikramme vedrørende dagsordenen for kvinder, fred og sikkerhed ligger hos EU's medlemsstater og alle relevante tjenestegrene i Kommissionen. EU's handlingsplan for kvinder, fred og sikkerhed er knyttet som bilag til kønshandlingsplan III i form af et arbejdsdokument. Dets rapportering følger rapporteringen i kønshandlingsplan III, mens EU's taskforce vedrørende kvinder, fred og sikkerhed varetager tilsynet.

⁷⁸ Som allerede aftalt i EU's handlingsplan for kvinder, fred og sikkerhed.

sætte en stopper for straffrihed for personer, der har begået seksuel og kønsbaseret vold

- fremme ydelsen af medicinsk, psykosocial, juridisk og sikkerhedsmæssig støtte til alle ofre for konfliktrelateret seksuel og/eller kønsbaseret vold samt personer, der har overlevet denne form for vold.

3.6. Håndtering af udfordringerne og udnyttelse af de muligheder, som den grønne og den digitale omstilling skaber

Fremme af en retfærdig og inklusiv grøn omstilling

Kvinder og piger i udviklingslandene er særlig hårdt ramt af virkningerne af klimaændringer og miljøforringelser, f.eks. tab af økosystemer, manglende adgang til vigtige naturressourcer, fejlernæring og luftvejssygdomme samt vandrelaterede og vektorbårne sygdomme⁷⁹.

Kvinder tegner sig for **80 %** af de mennesker, der fordrives som følge af klimaændringer

Fattige kvinder og børn har op til **14** gange større sandsynlighed end mænd for at blive dræbt som følge af klimarelaterede katastrofer som f.eks. en orkan eller oversvømmelse

Kvinder tegner sig i gennemsnit for **43 %** af arbejdsstyrken i landbruget i udviklingslandene, men udgør under **15 %** af alle ejere af landbrugsjord

Som primære brugere og forvaltere af naturressourcer spiller kvinder en væsentlig rolle for modvirkning af og tilpasning til klimaændringer og for miljøbeskyttelse. De forhindres dog i at **deltage på lige fod i hertil knyttede forvaltningsprocesser** af mange forskellige årsager, herunder skadelige kønsrollemønstre, utilstrækkelig lovgivning, ringe adgang til uddannelse og til ejendomsret til jord. Men kvindelige aktivister i hele verden kæmper for miljørettigheder, og unge kvinder går i spidsen for forandringer.

EU er fast besluttet på at træffe foranstaltninger med hensyn til ligestillingsaspektet vedrørende miljøforringelser og klimaændringer, også med hensyn til skrøbelige situationer, og er opmærksom på de specifikke **behov og roller, som indfødte kvinder**, der er direkte afhængige af naturressourcer, har.

EU's indsats bør bidrage til at:

- fremme pigers og kvinders deltagelse og lederskab for at sikre kønsorienterede strategier for modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, reduktion af katastroferisici samt for inklusiv og bæredygtig forvaltning af naturressourcer
- støtte kvindenetværk i sektorer for grøn omstilling såsom bæredygtig skovforvaltning, landbrug og energi

⁷⁹ Data i boksen: UNDP, Gender and Climate Change (Ligestilling og klimaændringer), 2016, UNDP, Gender, climate change adaptation and disaster risk reduction (Ligestilling, tilpasning til klimaændringer og reduktion af katastroferisici), 2016, The State of Food and Agriculture: Women in Agriculture (Situationen med hensyn til fødevarer og landbrug: Kvinder i landbruget). FAO, 2011, FAO, The Gender Gap in Land Rights (Kønsskævheder i jordrettigheder), 2018.

- tilvejebringe kapacitetsopbygning, finansiering og støtte til investeringer i kønsorienterede nationale strategier og handlingsplaner for klima, miljø og reduktion af katastroferisici
- støtte kvinders iværksætterier og beskæftigelse i den grønne, blå og cirkulære økonomi, herunder ren madlavning, bæredygtig energi og bæredygtigt fiskeri, ved at fremme en kønstransformativ tilgang til landbrug, fiskeri og akvakultur samt fødevarer systemer baseret på i) kapacitetsopbygning for kvinder i landdistrikterne, ii) politiske reformer til regulering af mere retfærdig jordbesiddelse og forvaltning af naturressourcer, og iii) større økonomisk indflydelse og adgang til finansiering
- forbedre indsamlingen af data om de kønsdifferentierede virkninger af klimaændringer og miljøforringelser som grundlag for kønsorienterede politikker og foranstaltninger.

Udnyttelse af mulighederne for at styrke kvinders indflydelse og status gennem digital omstilling

Fremme af kvinders lige adgang til det uudnyttede potentiale i digitale teknologier er af central betydning for **EU's digitale strategi**⁸⁰ og for **bæredygtig vækst**⁸¹.

Hvis yderligere **600 mio.** kvinder fik adgang til internettet på verdensplan, ville det føre til en stigning i BNP på ca. **13 mia. EUR** og medføre fordele for folkesundheden, uddannelse, kvinders beskæftigelse, iværksætterier, velstand i lokalsamfundet og det sociale liv

Digitale teknologier og løsninger kan medføre hurtigere fremskridt med hensyn til ligestilling og styrkelse af kvinders indflydelse og status på områder som uddannelse, beskæftigelse og iværksætterier samt forebyggelse og bekæmpelse af kønsbaseret vold. De kan hjælpe kvinder med at håndtere nødsituationer, sådan som **COVID-19-pandemien** har vist, mindske de sociale og økonomiske konsekvenser og opbygge modstandsdygtighed. E-tjenester som f.eks. digital finansiering kan skabe muligheder for kvinders økonomiske indflydelse ved at forbedre deres adgang til og brug af finansielle tjenesteydelser.

Den **digitale kløft**, dvs. kløften mellem dem, der har adgang til digitale teknologier og konnektivitet, og dem, der ikke har, påvirker folks evne til at deltage og til at udnytte den digitale tidsalders muligheder. Den varierer meget fra region til region og mellem kvinder og mænd⁸².

Kvinder i landdistrikter eller fjerntliggende områder oplever en tredobbelt forskelsbehandling (digitalt, kønsbestemt og landdistriktsbaseret) og står over for enorme hindringer for adgang til og brug af digitale teknologier på grund af uoverkommelige priser, ringe digitale færdigheder og sociale normer. Digitaliseringen indebærer også nye risici og udfordringer for

⁸⁰ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-shaping-europes-digital-future-feb2020_en_4.pdf.

⁸¹ Intel, Dalberg Global Development Advisors, GlobeScan, "Women and the Web", 2015.

⁸² Data i boksen: GSMA, Connected Women – The Mobile Gender Gap Report (Forbundne kvinder – Rapport om den kønsbestemt mobile kløft), 2019, OECD, Bridging the Digital Gender Divide (Afhjælpning af den kønsbestemte digitale kløft), 2018. GSMA, The Mobile Gender Gap Report (Forbundne kvinder – Rapport om den kønsbestemt mobile kløft), 2019.

ligestillingen, der f.eks. skyldes mulige **kønsrelaterede skævheder** i form af kunstig intelligens eller en stigning i kønsbaseret vold.

165 mio. færre kvinder end mænd ejer en mobiltelefon i lav- og mellemindkomstlande. **48 %** af kvinderne bruger internettet sammenlignet med **58 %** af mændene

Kvinder er underrepræsenteret i IKT-karrierer: Mænd er **4** gange så tilbøjelige til at være IKT-specialister

52 % af unge kvinder og piger har været udsat for online-grooming, herunder truende meddelelser, seksuel chikane og deling af private billeder uden samtykke

EU bør fortsat tackle de strukturelle hindringer, der ligger til grund for den kønsbestemte digitale kløft, og støtte en inklusiv og retfærdig digital omstilling. Dette omfatter fremme af en kønsorienteret deltagerbaseret tilgang i udviklingspolitikker, -projekter og -programmer, der støtter partnerlandenes digitale omstilling.

EU's indsats bør bidrage til at:

- fremme politiske og lovgivningsmæssige reformer i partnerlandene, så det sikres, at den digitale omstilling finder sted i overensstemmelse med EU's menneskecentrede tilgang, og at den indebærer fordele for alle, samtidig med at menneskerettighederne beskyttes, både online og offline, og at der skabes et sikkert cyberspace, hvor data beskyttes i overensstemmelse med EU's standarder (f.eks. den generelle forordning om databeskyttelse)
- forbedre pigers og kvinders adgang til økonomisk overkommelig, tilgængelig og sikker digital konnektivitet, der når ud til landdistrikter og fjerntliggende områder
- fremme digitale færdigheder for piger under uddannelse samt digitale kompetencer til job og iværksætteri, samtidig med at der tages fat på de kønsroller og stereotyper, der styrer kvinder og piger væk fra teknologi
- støtte kvindelige digitale innovatorer og iværksættere på tværs af flere industrielle økosystemer med henblik på at opbygge en inklusiv digital økonomi, f.eks. gennem offentlig-private partnerskaber såsom Den Internationale Finansieringsinstitution, med det formål at lukke den kønsbaserede digitale kløft i store teknologivirksomheder
- støtte tilvejebringelsen af offentlige og private tjenester gennem kønsspecifikke digitale kanaler, teknologier og tjenester (f.eks. e-forvaltning, digitale finansielle tjenester), der vil øge kvinders og pigers inklusion og deltagelse i samfundet.

4. EU går foran med et godt eksempel

Det "institutionelle kulturskifte", der blev indledt med kønshandlingsplan II, har ført til væsentlige, men ujævne fremskridt. Med kønshandlingsplan III er EU fast besluttet på at tage et stort skridt fremad og styrke sin egen kapacitet til at levere på spørgsmål om ligestilling og styrkelse af kvinders indflydelse og status, **idet alle medarbejdere tager et fælles ansvar.**

Denne omstilling kræver **kønsorienteret lederskab**⁸³ og **tilstrækkelig institutionel kapacitet**.

EU's ledere, herunder lederne af EU's delegationer, skal fremme ligestilling og styrke kvinders indflydelse og status som en integreret del af den stilling, de er blevet udnævnt til, og skal foretage resultatvurderinger, idet de fortsat skal styrke en institutionel "ligestillingskultur".

Den institutionelle kapacitet og ejerskabet skal forbedres i alle Kommissionens generaldirektorater for eksterne anliggender, Tjenesten for EU's Optræden Udadtil, EU-delegationerne samt missionerne og operationerne under den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (FSFP). Der skal være ligestillingsekspertes til rådighed, som har bemyndigelse til at rapportere til de øverste beslutningstagende organer. I henhold til kønshandlingsplan II har **kontaktpersoner/kontaktpunkter på ligestillingsområdet**⁸⁴ spillet en væsentlig rolle med hensyn til at sætte det "institutionelle kulturskifte" i gang, hvilket har bidraget til reelle fremskridt. **Deres kapacitet og rolle vil blive styrket, bl.a. ved at tilbyde vidensmuligheder og værktøjer, og deres netværk er blevet øget**. De opfordres også til at udpege højtstående rådgivere i ligestillingsspørgsmål for at støtte ledelsen og medarbejderne og sikre, at ligestilling står højt på dagsordenen, og at vigtige initiativer fremmes⁸⁵.

Alle de pågældende tjenester vil **hvert år rapportere** om, hvordan man har øget bevidstheden om ligestilling, i de årlige aktivitetsrapporter og som led i deres respektive arbejdsplaner på ligestillingsområdet.

EU er også fast besluttet på at gøre betydelige fremskridt med **ligestillingen på ledelsesniveau** i overensstemmelse med EU's strategi for ligestilling. Som bebudet i de politiske retningslinjer fra kommissionsformand Ursula von der Leyen vil kønsbalancen for ledere være 50/50 ved udløbet af Kommissionens mandat.

EU-Udenrigstjenesten arbejder også aktivt på at fremme en ligelig kønsfordeling på ledelsesniveau. En nøgleprioritet har været at tilskynde medlemsstaterne til at indstille kvindelige kandidater til alle stillinger i EU-Udenrigstjenesten, herunder til ledende stillinger og som chefer for FSFP-missioner og -operationer. Derudover er der blevet gennemført en række tiltag internt for at forbedre kønsbalancen på alle niveauer.

Ledelsen vil modtage obligatorisk uddannelse i ligestilling og i gennemførelsen af kønshandlingsplan III. Fremme af ligestilling bør indarbejdes i listen over centrale

---

⁸³ Kønsorienteret: Formålet er at øge ansvarligheden og fremskynde gennemførelsen af tilsagn om ligestilling med en rettighedsbaseret tilgang på internationalt, nationalt og lokalt niveau. En leder, der tager hensyn til kønsaspektet: i) går foran med et godt eksempel både på arbejdspladsen og ved styringen af gennemførelsen af mandatet, ii) integrerer ligestilling, iii) motiverer og sætter personalet i stand til at skabe resultater på ligestillingsområdet, iv) rådfører sig med og inddrager på strategisk vis ligestillingsrådgivere, kontaktpunkter for ligestillingsspørgsmål og andre ligestillingsekspertes og v) holder sine medarbejdere og sin mission ansvarlig for gennemførelsen af ligestillingstilsagn.

⁸⁴ En kontaktperson på ligestillingsområdet bør have tekniske evner og et godt kendskab til ligestillingsspørgsmål, er ansvarlig for rådgivning om og koordinering af foranstaltninger til gennemførelse af EU's kønshandlingsplan i forbindelse med de aktiviteter, der udføres af EU-delegationen/-enheden/-direktoratet, og støtter processen med integration af ligestillingsaspektet, som er et fælles ansvar.

⁸⁵ Denne funktion kan varetages af ligestillingskoordinatoren i hvert eksternt GD eller af de specialiserede øverste ledere i EU-delegationer og FUSP-missioner.

kompetencer og ansvarsområder for alle ledende stillinger og andre stillinger med ledelsesbeføjelser.

Det er vigtigt at forbedre **viden og ekspertise på ligestillingsområdet** inden for alle sektorer og på alle niveauer, navnlig for EU-delegationerne og medlemsstaternes ambassader på landeniveau. Dette vil omfatte:

- (a) et vidtspændende uddannelsesprogram, der bygger på en analyse af uddannelsesbehov og andre kapacitetsopbyggende foranstaltninger
- (b) ressourcer til forskning, analyse og ekspertise, herunder teknisk bistand i forbindelse med programmer for integration af ligestillingsaspektet og gennemførelse af kønshandlingsplan III
- (c) samling af ressourcer og vidensdeling med EU-medlemsstater og internationale organisationer.

5. Rapportering om og formidling af resultater

Kommissionens tjenestegrene vil i samarbejde med EU-Udenrigstjenesten hvert år overvåge de fremskridt, der gøres med gennemførelsen af kønshandlingsplan III, og overvåge EU's institutionelle og strategiske mål og indikatorer, der præsenteres i del 1 i arbejdsdokumentet om "Objectives and indicators to frame the implementation of GAP III" (Mål og indikatorer som grundlag for gennemførelse af kønshandlingsplan III).

Desuden vil den årlige rapport om gennemførelsen af Den Europæiske Unions instrumenter til finansiering af EU's optræden udadtil indeholde en omfattende rapport om foranstaltninger og resultater på ligestillingsområdet.

En rapport, der ser på EU's kvantitative og kvalitative resultater, herunder på området kvinder, fred og sikkerhed, vil blive offentliggjort midtvejs og ved afslutningen af gennemførelsen af kønshandlingsplan III. Den vil vurdere virkningen af EU-foranstaltninger i overensstemmelse med EU's resultatramme, udvalgte verdensmål samt andre indikatorer og rapporteringsforpligtelser. Den vil omfatte god praksis, fortællinger om forandring og resultaterne af ad hoc-evalueringer. Der vil blive rapporteret om fremskridt efter tematisk område på landeniveau samt regionalt og internationalt niveau.

Med henblik herpå indeholder del II i arbejdsdokumentet med titlen "Objectives and indicators to frame the implementation of GAP III" (Mål og indikatorer som grundlag for gennemførelse af kønshandlingsplan III) en menu over "key thematic outcome indicators", der skal integreres i udformningen af hver national gennemførelsesplan og nye foranstaltninger. Tematiske indikatorer vil blive integreret i overvågningssystemet i hele Kommissionen, og der vil blive stillet en vejledning til rådighed. Medlemsstaterne opfordres til at anvende disse indikatorer til at opbygge en samlet rapportering om resultaterne. Indikatorerne i EU's handlingsplan for kvinder, fred og sikkerhed er integreret i del I og II i arbejdsdokumentet.

En fornyet strategisk formidlingsindsats vil fremme en informeret dialog med de berørte parter. På landeniveau opfordres EU-delegationerne til i samarbejde med medlemsstaterne og FSFP-missioner og -operationer at arrangere meningsudvekslinger om ligestilling og gennemførelse af kønshandlingsplan III med henblik på at drøfte fremskridt og fungere som katalysator for støtte fra nationale interessenter, der involverer civilsamfundet. Ud over drøftelser på interinstitutionelt plan med Europa-Parlamentet og Rådet vil Kommissionen og

den højtstående repræsentant hvert år i Bruxelles drøfte fremskridtene med civilsamfundsorganisationerne.

Kommissionen vil senest i 2024 iværksætte en afsluttende evaluering af kønshandlingsplan III.

Kommissionen opfordrer Europa-Parlamentet og Rådet til at godkende kønshandlingsplan III og samarbejde med Kommissionen og den højtstående repræsentant om gennemførelsen af denne fælles meddelelse.